

ንኽትፈልጦም ኣገደስቲ ነገራት

ክትባታት

Folkhälsomyndigheten
PUBLIC HEALTH AGENCY OF SWEDEN

ኩሎም ቆልዑ ኣብ ሽወደን፡ ኣንጻር ዓሰርተ ክልተ ዝኸኑ ከበድቲ ሕማማት ክትባታት ይዳለዎሎምዮ። እዞም ክትባታትን ዚኣድም፡ ብድሌትካ እትወስዶምን ብነጻ ዚወሃቡኻን እዮም።

ንኣሽቱ ሕጻናት፡ ክባብቲ ትምህርቲ ዚጅምሩሉ ጊዜ፡ እቶም ክትባታት ኣብቲ ”ማእከል ጥዕና-ሕጻናት” (barn-avårdscentralen - BVC) እዩ ዚወሃቦም። ብድሕሪ እቶም ዚቕጽሉ ክትባታት ግን፡ ብቲ ”ጥዕና-ተመሃራይ” (elevhälsan) ኣቢሉዮ ዚወሃቦም።

ገለ ካብቶም ኣብ ናይ ቆልዑ ”መደብ-ክትባታት” (vaccinationsprogrammet) እቲቶት ዝኸኑ ሕማማት፡ ኣብ ሽወደን ዘይልሙዳትዮም፡ ኣብ ካልእ ክፋላት ናይ ዓለም ግን ዘሎዎም። ክትባታት ምወሳይ፡ ንቕልዓ ካብዞም ሕማማትን ዚኣድም ንምክልኻል እትጥቀሙሉ፡ እቲ ኣገደ ውጽኢታዊ ዝኸኑ ኣገባብ እዩ።

ክትባታት ኣብ ”ማእከል ጥዕና-ሕጻናት”

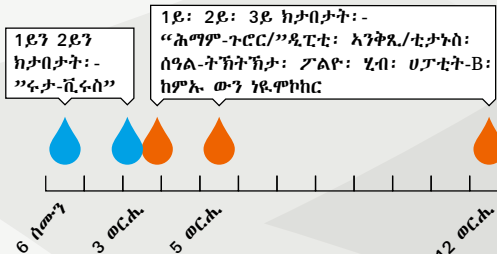
ኣብ ሽዑሽተ ሰሙን ዕድሙ፡- እቲ ቀዳማይ ክትባታት፡ ንረኽሲ ”ሩታ-ቪሩስ” (rotavirus) ንምክልኻል ዚወሃብዮ።

ኣብ ሰለስተ ወርሒ ዕድሙ፡- እቲ ካልኣይ ክትባታት፡ ንረኽሲ ”ሩታ-ቪሩስ” (rotavirus) ንምክልኻል ዚወሃብዮ። ኣብዚ ጊዜ ውን፡ ናይ ሸውዓተ ካልኣት ሕማማት፡- “ሕማም-ጉሮር/”ዲፒቲ፡ ኣንቅጺ/ቲታኑስ፡ ሰዓል-ትኽትኽታ፡ ፖልዮ፡ ሂብ፡ ነዩሞኮከር ከምኡ ውን ሀፓቲት-B፡ ፋላማይ ክትባታት ዚወሃብዮ።

መደብ-ክትባታት ኣብ ሃገር ሽወደን

ኣብዚ፡ ንኩሎም ናይ ሽወደን ቆልዑ፡ ካብቶም ከበድቲ ሕማማት ንምክልኻል ዚወሃብዎም ክትባታት፡ ክትርእ ኢኻ።

”ማእከል ጥዕና-ሕጻናት”

ኣብ ሓሙሽተ ወርሒ ዕድሙ፡- ኣብዚ ጊዜ ውን፡ እቶም ንቕልዓ ኣብ ሰለስተ ወርሒ ዕድሙ ዝተዋህቡ ናይ ሸውዓተ ሕማም ክትባታት ካልኣይ ዙር ክትባታት ደጊምካ ይወሃቡ።

ኣብ ሓደ ዓመት ዕድሙ፡- እቲ ሳልሳይ ዙር፡ ኣንጻርቶም ሸውዓተ ሕማማት፡ ኣብ ሰለስተ ወርሒን ኣብ ሓሙሽተን ወርሒን ዝተወሰዱ ክትባታት፡ ከም ብሓድሽ ይወሃቡ።

ኣብ ሓደ ዓመትን ፈረቓን ዕድሙ፡- ክትባታት ኣንጻር ንፍዮ፡ ጽግዕ፡ ፍሮማይን ይወሃቡ።

ኣብ ሓሙሽተ ዓመት ዕድሙ፡- ደጊምካ፡ ናይ ”ሕማም-ጉሮር/ዲፒቲ”፡ ኣንቅጺ/ቲታኑስ፡ ሰዓል-ትኽትኽታን ናይ ፖልዮን ክትባታት ይወሃቡ። እዚኦም፡ ኣብ ”ማእከል ጥዕና-ሕጻናት” (BVC) ዚወሃቡ፡ እቶም ናይ መወዳእታ ክትባታት እዮም።

ክትባታት ኣብ ቤት-ምህርቲ - ኣብ ”ጥዕና-ተመሃራይ”

1ይ-2ይ ክፍሊ፡- ካልኣይ ዙር ክትባታት ኣንጻር ንፍዮ፡ ጽግዕ፡ ፍሮማይ ይወሃቡ።

ኣብ 5ይ ክፍሊ፡ ኩሎም ቆልዑ ክልተ ክታቦት ናይ “ሁማንት-ፓርቲሎም ቪሩስ” (HVP) ክወስዱዮም፤ እዚ ድማ ብካንሰር ንኸይጥቅዑ ንምክልኻልዮ። (እዚ ነቶም ኣብ 2009ን ብድሕሪኡን ዝተወለዱ ኣወዳት ዚምልከት እዩ)።

8ይ-9ይ ክፍሊ፡- እቲ ሓሙሻይ ክትባታት ኣንጻር ”ሕማም-ጉሮር/ዲፒቲ”፡ ኣንቅጺ/ቲታኑስ፡ ሰዓል-ትኽትኽታ ይወሃቡ።

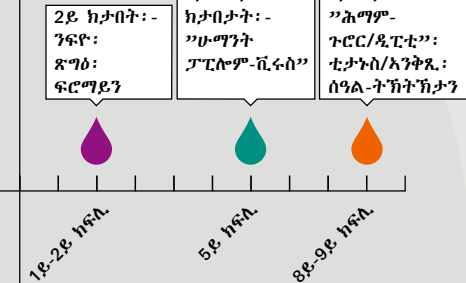
ኣብ ”ማእከል ጥዕና-ሕጻናት”

ነታ ኣብ ”ማእከል ጥዕና-ሕጻናት” ዘላ ነርስ፡ ኣብታ እዋንቲኣ ውላድኪ ከመይ ይስምዖ/ዓ ከም ዘሎ ንገርይ። ሕቶታት እንተሎኪ ሕተቲ፡ ገለ ዘተሓሳስበኪ ነገራት ምስ ዚህሉ ውን ተዛረቢ። መብዛሕትኡ ካብቶም ክትባታት፡ ብመርፍእ ኢኻ ትውግኡም። ስለዚ እቲ መውጋእቲ ኪስምዓካ ይኸእልዮ። እታ ኣብ ”ማእከል ጥዕና-ሕጻናት” ዘላ ነርስ፡ ኣብቲ ጊዜ ክትባታት ንውላድኪ ብኸመይ ከም ትሕዞዮ ክተርእየኪ እያ።

ኣብ ቤት-ምህርቲ

ውላድኩም ኣብቲ ቤት-ምህርቲ፡ ቦታ ናይ ቤት-ምህርቲ ነርስዮ ክትባታት ዚወሃቦ/ዓ፡ ንስኻትኩም ወይ ውላድኩም ሕቶታት ምስ ዚህልወኩም፡ ምስታ/ቲ ነርስ ተዘራረቡ።

ቤት-ምህርቲ

እቶም ውላድካ ምክልኻል-ሕማም ዝረኽቡሎም ሕማማት

አብዚ ዚስዕብ: ገለ ብዛዕባቶም ኣብቲ “መደብ-ክታባታት” እቲዎት ዝኹኑ ሕማማት ክተንብብ ትኽእል ኢኻ። ንሳቶም ድማ: እቲ ውላድካ ብክትባታት ጌሩ ኪከላኸሎም ዚኽእል ሕማማትኦም።

ረኽሲ “ሩታ-ቪሩስ” (Rotavirusinfektion): - ናይ ከስዕ ረኽሲ ኩይኑ፣ ቆልዓ ተቐማጥን ተምላስን ይገብረሉ፣ ብኡ ምኽንያት ድማ ኣካላቱ ከም ዚጸምእ ይገብሮዮ። ኣብ ገለ እዋናት ውን እቲ ቐልዓ፣ ክሳብ ናይ ሆስፒታል ሕክምና ክድልዮ ይኽእልዮ።

” ሕማም-ጉሮር/ዲፒቲ” (Difteri): - ኣዝዩ ተላጋቢ ኣደገኛ ናይ ጎሮሮ ረኽሲን ዘስዕብ ኩይኑ፣ ንህይወት ዘስግእ፣ ናይ ልቢ፣ ናይ ኩላልትን ምስርዓተ-ነርቭታትን” ጉድኣት ዘምጽእዮ።

”አንቅጺ/ቲታኑስ” (Stelkramp): - ብባክተሪያ ዚመጽእ፣ ኣብ ሓመድን ኣብ መዓናጡ-እንስሳታትን ዚርከብዮ። ቆልዓ እዚ ናይ ”አንቅጺ/ቲታኑስ” ሕማም ዘጋጥሞ፣ ብእንስሳ ምስ ዚገኸስ ወይ ረሳሕ ቁስሊ ምስ ዘጋጥሞዮ። ሽዑ ድማ እቲ ቆልዓ፣ ምንቃጽ ጭዋዳታት ስለ ዘጋጥሞ፣ ንምውሓጥን ንምትንፋስን የጸግሞ። ሕማም ”አንቅጺ/ቲታኑስ” ኣብ መንጎ ሰባት ኣይመሓላለፍንዮ።

ሰዓል-ትኽትኽታ (Kikhosta): - ኣደ ኣዝዩ ተላጋቢ ከቢድ ናይ ምስዓል ትኽትኽታን ዘስዕብ ኩይኑ፣ እቲ ምስዓል ንነዊሕ ኣዋርሕ ውን ኪጽንሕ ዚኽእልዮ። እዚ ሕማማዚ፣ ንኣደ ንእሽቶ ሕጻን ንህይወቱ ኣስጋኢ ኪኸውን ይኽእልዮ።

ፖሊዮ (Polio): - ነቲ ምስርዓተ-ነርቭ” ዚጎድእ ኩይኑ፣ ክሳብ ናብ ምልማስ ኣካላት ዘብጽሕዮ። መጉዳእቱ ድማ ንህይወትካ ምሉእዮ።

”አሞፊሉስ ኢንፍሉኦራንሳ ዓይነት B” (Haemophilus influenzae typ B - Hib): - ከበድቲ ረኽሲታት ከስዕብ ዚኽእል ኩይኑ፣ እዚ ድማ ብፍላይ ንኹሎም ትሕቲ 5 ዓመት ዘሎ ቆልዑዮ። እዚ ”Hib”፣ ናይ ምስፋን-ሓንጎል” ረኽሲ ኣስዒቡ፣ ንህይወት ኣስጋኢ ኪኸውን ወይ ውን ንምሉእ ህይወትካ መጉዳእቲ ዘስዕብዮ።

”ንዩሞኮኮር” (Pneumokocker): - ንቐልዓ ናይ እዝን ናይ ሶርኖን ረኽሲ ዘስዕብ ኩይኑ፣ ካልእ ውን ኣስጋኢ ዝኹኑ ከም ናይ ሕማም ሳንቡእ፣ ምምራዝ-ደምን ረኽሲ ምስፋን-ሓንጎልን” ዘምጽእዮ።

ንፍዮ (Mässling): - ኣደ ኣዝዩ ተላጋቢ ብርቱዕ ረስኒ፣ ሰዓልን ሹፍታ-ቆርቦትን ዚገብር ሕማምዮ። እቲ ቆልዓ ውን ናይ ምስፋን-ሓንጎል”፣ እዝን፣ ሳንቡእ ረኽሲታት ከስዕቡ ይኽእልዮ። ገለ እዋናት ውን ንፍዮ ናብ ሞት የብጽሕዮ።

ጽግዕ (Påssjuka): - ኣደ ኣዝዩ ተላጋቢ፣ ብቐዳምነት ምስኪታት-ምራቕ” ዘጥቅቅ ሕማምዮ። ኣብ ርእሲኡ ግን፣ ረኽሲ ምስፋን-ሓንጎልን ረኽሲ-ሓንጎልን ከስዕብ ዚኽእልዮ። ንኣወዳት ቆልዑ ውን፣ ነድሪ ምሩ-ነፍሲ” ከስዕቡዎ ይኽእልዮ።

ፍሮማይ (Röda hund): - መብዛሕትኡ ጊዜ እቲ ረኽሲ ፍሹስ ዝበላዮ። ጥንስቲ ሰበይቲ እንተ ለጊቡዋ ግን፣ ናይ ምንጻል-ጥንሲ” ዓቢ ኣደጋ ከስዕባ ይኽእልዮ። ወይ ውን እቲ ቆልዓ፣ ከበድቲ መጉዳእቲ ኣጋጢሙዎ ኪውለድ ይኽእልዮ።

”ሁማንት ፓፒሎም-ቪሩስ” (Humant papillomvirus - HPV): - ንቐርቦትን ንልፋጫታን ረኽሲ ዚገብርዮ። እቲ ረኽሲ ዚርኣየካ ሳሕቲ ጊዚያትዮ፣ ብዙሕ ጊዜ ውን ባዕሎዮ ዚሓወ፣ እንተ ዘይሓወዮ ግን፣ ናይ ወሃቶታት ምቕይያር ኣምጺኡ፣ ናይ ምሓፍ-ማህጻን” ካንሰርን፣ ጸኒሑ ውን ኣብ ምንዋሕ ዕድመ፣ ናይ ካልኣት ዓይነታት ካንሰር ዘስዕቡልካ እዩ።

”ሄፓቲት ቢ” (Hepatit B): - ናይ ምደባ-ክብዲ” ረኽሲ ዘስዕብዮ። ኣብ መብዛሕትኡም ሰባት እቲ ረኽሲ ባዕሎዮ ዚሓወ፣ ገለ ጊዚያት ግን እቲ ቪሩስ፣ ኣብቲ ኣካላትካ ይጽፈጎም። ናይ ምደባ-ክብዲ” መጉዳእቲ ወይ ኣብ ምንዋሕ ጊዜ ድማ፣ ምካንሰር ጸሊም-ክብዲ” የምጽእ። ነቲ ኣደጋ ዓቢይ ኪገብሮ ዚኽእል፣ እንተ ደኣ ብቐልዓኻ ለጊቡካ ጸኒሑዮ።

ኩሎምቶም ብመሰረት”ቲ ”መደብ-ክትባታት” ዚወሃቡ ክትባታት፣ ኣብቲ ”Folkhälsomyndigheten” ዚበሃል “ቤት-ስልጣን ምክትታል ጥዕና ህዝቢ”፣ ኣብ ኣደ ሃገራዊ መዝገብ-ክትባታት ይጽሓፉ እዮም። እዚ መዝገብዚ፣ እቲ ምደብ-ክትባታት” ብግቡእ ይስዓብ ምህላዉ ንምክትታል መታን ኪጥዕም ተባሂሉ ዝተዳለወዮ።

ዝበልጸ ንምፍላጥዶ ትደሊ? ምስቲ እቲ ውላድኩም ዚኸደሉ ምእክል ጥዕና-ሕጻናትን”፣ ኣብቲ ዚኸደሉ ቤት-ምህርቲ ምስ ዚርከብ ምስ ጥዕና-ተመሃራይን” ርክብ ክትግበሩ፣ ኩሎ ጊዜ ዕዳማት ኢኹም። ኣብዚ ዚስዕብ ውን ተወሳኺ ሓበሬታ ክተንብብ ይክኣልዮ። -

- 1177.se
- Folkhalsomyndigheten.se
- Lakemedelsverket.se

